

Natura 2000 gebied 18 – Rottige Meenthe & Brandemeer

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Meren en Moerassen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9803006
Beschermde natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Provincie Friesland, particulieren
Provincie:	Friesland
Gemeente:	Weststellingwerf
Oppervlakte:	1.396 ha

Gebiedsbeschrijving

De Rottige Meenthe & Brandemeer behoren tot het laagveen ontginningsgebied van Zuid-Friesland (vervening vond met name in de 19^e eeuw plaats) en worden gekenmerkt door een vrij open poldergebied en uitgeveende petgaten.

De gebieden liggen aan de benedenloop van de laaglandbeken Linde en Tjonger in het lage deel van zuidoost Friesland. Langs de Linde en de Tjonger zijn in het veen kleilagen aanwezig. De graslanden bestaan voornamelijk uit vochtige typen van voedselrijke standplaatsen en overstromingsgraslanden. Lokaal komen schralere graslanden voor. Langs slootranden komen lokaal moerasheiden voor. Op kleine schaal komt basenrijke laagveenmoeras en veenmosrietland voor. Verder komen natte, goed ontwikkelde en verruigde elzenbossen en elzen-berkenbroek en natte ruigten voor.

Begrenzing

PM.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H4010	Vochtige heiden
H7140	Overgangs-en trilvenen
H7210	Galigaanmoerassen
H91D0	Hoogveenbossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1042	Gevlekte witsnuitlibel
H1060	Grote vuurvliinder
H1134	Bittervoorn
H1149	Kleine modderkruiper
H1318	Meervleermuis

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H1903	Groenknolorchis ³
-------	------------------------------

Kernopgaven

- 4.08 **Evenwichtig systeem:** Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kranswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H4056 en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149, en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.
- 4.09 **Compleetheid in ruimte en tijd:** Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (*trilvenen* en *veenmosrietlanden*) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvlinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (*laagveengebied*) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen *H91D0, in samenhang met gemeenschappen van open water.
- 4.15 **Vochtige graslanden:** Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*grote vossenstaart*) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kempfaan A151 en watersnip A153.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Er is een relatief grote oppervlakte open water behorend tot habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden voorhanden. In het gebied zijn goede mogelijkheden aanwezig voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B).

Toelichting Het gebied biedt mogelijkheden voor enige uitbreiding van het habitatype vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B), vanwege de grote oppervlakte veenmosrietlanden.

- H7140 Overgangs-en trilveen**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) en behoud oppervlakte en kwaliteit overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).
 Toelichting In het gebied is het habitatype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) in matig ontwikkelde vorm en het habitatype overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B) in goed ontwikkelde vorm aanwezig. Over een kleine oppervlakte is het habitatype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) overigens ook in goed ontwikkelde vorm aanwezig, o.a. met rood schorpioenmos. Door natuurlijke successie kan zich uit het habitatype overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B) het habitatype H4010 vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B) ontwikkelen. Voor behoud oppervlakte is een ontwikkeling van veenmosrietlanden uit rietlanden en jongere verlandingsstadia noodzakelijk.
- H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting In het gebied komt het habitatype galigaanmoerassen over een kleine oppervlakte in matige ontwikkelde vorm voor. Het type maakt onderdeel uit van de rietklasse en behoort tot de ruige galigaanvegetaties.
- H91D0 *Veenbossen**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.
 Toelichting Het habitatype hoogveenbossen is als een natuurlijke component in het landschapsmozaiek aanwezig.
- Soorten**
- H1042 Gevlekte witsnuitlibel**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.
 Toelichting De gevlekte witsnuitlibel heeft landelijk een zeer ongunstige gunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. Het gebied omvat een vrij groot deel van het potentiële leefgebied en daarom is het noodzakelijk dat de populatie uitgroeit tot 10% van het landelijke doel.
- H1060 Grote vuurvlinder**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.
 Toelichting De populatie grote vuurvlinders in dit gebied behoort tot de drie populaties in Nederland. Het gebied omvat een groot deel van het potentiële leefgebied en daarom is het noodzakelijk dat de populatie uitgroeit tot 20% van het landelijke doel. Voortdurende aanwezigheid van verlandende wateren is daarvoor een vereiste.
- H1134 Bittervoorn**
 Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort en is daarom van relatief groot belang voor de bittervoorn.
- H1149 Kleine modderkruiper**
 Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.
- H1318 Meervleermuis**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied fungeert als foerageergebied voor de meervleermuis, in de nabijheid van het gebied zijn kraamkolonies aanwezig.

H1903 Groenknolorchis

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.

Toelichting De groenknolorchis komt voor in een kleine populatie op laaggelegen percelen. Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop valt samen met het doel voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van het habitatype H7140 overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A).

Complementaire doelen

Broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 7 paren.

Toelichting In de 70-er jaren werden tot maximaal 15 paren geteld (1977). In de 80-er en 90-er waren de aantallen veel lager: 0-5. Vermoedelijk mede een gevolg van een aantal strenge winters. In de periode 2000-2003 werden jaarlijks 6-9 paren roerdompen vastgesteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese meren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting De grote karekiet is vrijwel verdwenen uit het Friese merengebied. De Rottige Meenthe is één van de laatste broedplaatsen in deze streek. In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 0-6 paren vastgesteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese meren en Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Synopsis

Habitattypen	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	+	>	>
H4010_B Vochtige heiden (<i>laagveengebied</i>)	-	-	>	>
H7140_A Overgangs- en trilvenen (<i>trilvenen</i>)	--	+	>	>
H7140_B Overgangs- en trilvenen (<i>veenmosrietlanden</i>)	-	+	=	=
H7210 Galigaanmoerassen	-	-	=	=
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	=	=

Soorten	Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	--	-	>	>
H1060 Grote vuurvlieder	--	+	>	>
H1134 Bittervoorn	-	+	=	=
H1149 Kleine modderkruiper	+	+	=	=
H1318 Meervleermuis	-	-	=	=

H1903	Groenknolorchis	--	-	>	>
-------	-----------------	----	---	---	---

³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.